

การใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาตามบริบททางสังคม

The Use of Instructors' Personal Pronouns Based on Social Context at University of Phayao

วีระศักดิ์ วงศ์ษา¹ / จารุวรรณ เบนจาทิกุล²

Werasak Wonga / Charuwan Benchathikun

¹ สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Thai language section, School of Liberal Arts, University of Phayao

² สาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

Thai language section, School of Liberal Arts, University of Phayao

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำแนกคำบุรุษสรรพนาม และวิเคราะห์บริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน ประชากรในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยพะเยาที่สอนในปีการศึกษา 2557 จำนวน 882 คน คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 275 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ผลการวิจัยโดยสรุป มี 2 ประการ คือ 1) คำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมี 3 ลักษณะ คือ คำบุรุษสรรพนามที่ 1 อาทิ ผม/ฉัน คิดเป็นร้อยละ 44.84 คำบุรุษสรรพนามที่ 2 อาทิ คุณ/คุณตามด้วยชื่อ คิดเป็นร้อยละ 36.11 คำบุรุษสรรพนามที่ 3 อาทิ คุณ/คุณตามด้วยชื่อ คิดเป็นร้อยละ 36.11 และ 2) บริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามในการสื่อสาร มี 7 ลักษณะ คือ (1) เพศ ใช้กับเพศเดียวกันและต่างเพศกัน (2) อายุ ใช้กับผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า เท่ากัน และมากกว่า (3) ความเป็นเพื่อนร่วมงาน ใช้กับเพื่อนร่วมงานในสาขาวิชาเดียวกันและต่างสาขาวิชา (4) ความสนิทสนม ใช้กับผู้ฟังที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย (5) ความเคารพ ใช้กับผู้ฟังที่เคารพและไม่เคารพ (6) สถานการณ์ ใช้ในสถานการณ์เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และ (7) ความสุภาพ เป็นการใช้โดยคำนึงถึงความสุภาพและไม่สุภาพ

คำสำคัญ : คำบุรุษสรรพนาม, มหาวิทยาลัยพะเยา

Abstract

The research aims to analyze and classify personal pronouns used by the instructors at the University of Phayao in the different social contexts. 275 from 882 instructors teaching during 2014 academic year were selected as the population. The instrument of this study was questionnaires. The study revealed two conclusive findings as follows: 1) The personal pronouns used in communication among the instructors at the University of Phayao, and the different quantity of use was also found as follow; (i) First person 'Phom' and 'Chan', accounted for 44.84 percent, (ii) second person 'khun'

and 'khun followed by name', accounted for 36.11 percent and (iii) third person 'khun' and 'khun followed by name', accounted for 36.11. And 2) Social context, the results show that there are seven factors influencing the use of personal pronoun; (i) gender, variable for the same and different genders, (ii) age, variable for the same and different ages, (iii) colleague, variable for the same and different programs, (iv) familiarity, variable for the familiarity and unfamiliarity of the population, (v) respect, variable from respectful and disrespectful attitude (vi) situation, variable for formal and informal situation and (vii) politeness, variable for polite and impolite attitude.

Keywords: personal pronoun, university of Phayao

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารของมนุษย์ ภาษาเปรียบเสมือนสะพานที่เชื่อมโยงสารที่ผู้ส่งสารมีความประสงค์ที่จะส่งไปยังผู้รับสาร คำบุรุษสรรพนาม เป็นหน่วยภาษาหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคม มีความหลากหลายและซับซ้อน บริบททางสังคมที่มีผลต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามภาษาไทย โดยจะเป็นตัวแปรสำคัญต่อการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนาม มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นตัวแปรหรือปัจจัยภายในซึ่งจะเป็นตัวกำหนดบทบาทสถานภาพของผู้พูดผู้ฟังในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนาม โดยตรง ได้แก่ เพศ (sex) อายุ (age) และความเป็นเพื่อน (friendship) และกลุ่มที่เป็นตัวแปรหรือปัจจัยภายนอกจะเป็นตัวกำหนดเงื่อนไข ในการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามของผู้พูดผู้ฟัง คือ ความสนิทสนม (intimacy) ความเคารพ (respect) ความเป็นทางการ (formal situation) และความสุภาพ (politeness)

มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบน เปิดสอน 14 คณะ 3 วิทยาลัย มีอาจารย์ที่มาจากทุกภูมิภาค อาจารย์แต่ละคนมีคุณวุฒิทางการศึกษาที่มีระดับและสาขาวิชาหรือความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคืออาจารย์มีภูมิหลัง

ที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย ส่งผลให้มีวัฒนธรรมการใช้ภาษาในการสื่อสารแตกต่างกันไปตามเหตุและปัจจัยนั้น เช่น อาจารย์ชายใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “หนู” หรือ อาจารย์ชาย-หญิงอายุประมาณ 25-30 ปี เมื่อพูดกับนิสิตใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ว่า “พี่” และใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 2 ว่า “น้อง” การใช้คำบุรุษสรรพนามสื่อสารในชีวิตประจำวันดังกล่าวล้วนแต่นำสนใจศึกษาทั้งในด้านลักษณะหน่วยภาษาและการใช้ตามบริบททางสังคม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาตามบริบททางสังคม เพื่อทราบถึงคำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ และเพื่อวิเคราะห์บริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อจำแนกคำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน
2. เพื่อวิเคราะห์บริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการในมหาวิทยาลัยพะเยาที่ทำการสอนในปีการศึกษา 2557 ทั้งหมด 14 คณะ และ 3 วิทยาลัย รวมทั้งสิ้น 882 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรสายวิชาการในมหาวิทยาลัยพะเยา ใน พ.ศ. 2557 คำนวนจากสูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541 : 22) ได้จำนวน 275 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจาก 2 ชั้นตอน คือ ชั้นตอนแรกใช้การสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลากคณะวิชาต้นสังกัดของบุคลากร ได้จำนวนคณะทั้งสิ้น 8 คณะ ส่วนชั้นตอนที่ 2 จะกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสัดส่วนของประชากรในแต่ละคณะ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยแบ่งข้อมูลแบบสอบถามออกเป็น

3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ ได้แก่ สถานภาพของอาจารย์ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา/วุฒิการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ/ทางกรงาน ภูมิลำเนา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนามที่ใช้ตามบริบททางสังคมในมหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน คือ อายุ เพศ ความเป็นเพื่อนร่วมงาน และปัจจัยภายนอก คือ ความสนิทสนม ความเคารพ ความเป็นทางการ ความสุภาพ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับการใช้คำบุรุษสรรพนามในมหาวิทยาลัยพะเยา

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้ประสานขอความร่วมมือจากคณะวิชาต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามกลับมาทั้งสิ้นจำนวน 252 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. วิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสอบถามที่มีคุณสมบัติมาจัดระบบ วิเคราะห์ และแปลผล เพื่อที่จะสามารถสรุปและอ้างอิงต่อไป กล่าวคือ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้อธิบายคุณลักษณะหรือสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จะใช้ความถี่และร้อยละ การวิเคราะห์เนื้อหาหรือข้อคำถามเกี่ยวกับการใช้คำบุรุษสรรพนาม จะให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน แล้วจึงมาหาค่าร้อยละของข้อคำถาม การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ จะสรุปตามประเด็นบริบททางสังคม แล้วนำมาพรรณนาวิเคราะห์ และการทดสอบสมมติฐานจะใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วย ไคสแควร์ (Chi-Square)

5. การทดสอบสมมติฐาน ในงานวิจัยนี้จะทดสอบสมมติฐาน 2 ข้อ คือ สมมติฐานข้อที่ 1 การใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาจะแตกต่างกันไปตามสถานภาพส่วนบุคคล และสมมติฐานข้อที่ 2 การใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาจะแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคม

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาตามบริบททางสังคม มีผล

การวิจัยที่ค้นพบและนำเสนอโดยสรุปในที่มี 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาตามสถานภาพส่วนบุคคล และการใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาตามบริบททางสังคม ดังนี้

1. การใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาตามสถานภาพส่วนบุคคล มี 7 ประการ ดังนี้

1.1 เพศ สรุปได้ว่า

คำบุรุษสรรพนามที่ 1 เพศชาย ใช้ “ผม” คิดเป็นร้อยละ 15.48, ใช้ “กระผม” คิดเป็นร้อยละ 9.12 ส่วนเพศหญิงใช้ “ฉัน” คิดเป็นร้อยละ 29.37, ใช้ “ดิฉัน” คิดเป็นร้อยละ 17.07

คำบุรุษสรรพนามที่ 2 เพศชาย ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 12.30, ใช้ “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 8.33 ส่วนเพศหญิงใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 23.42 “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 15.48

คำบุรุษสรรพนามที่ 3 เพศชาย ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 12.30 ใช้ “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 6.74 ส่วนเพศหญิงใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 23.42 ใช้ “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 11.52

1.2 อายุ สรุปได้ว่า

คำบุรุษสรรพนามที่ 1 อายุต่ำกว่า 30 ปี ใช้ “ผม/ฉัน” คิดเป็นร้อยละ 2.38 ใช้ “กระผม/ดิฉัน” คิดเป็นร้อยละ 1.58 อายุระหว่าง 30-40 ปี ใช้ “ผม/ฉัน” คิดเป็นร้อยละ 12.30 ใช้ “กระผม/ดิฉัน” คิดเป็นร้อยละ 7.54 อายุระหว่าง 41-50 ปี ใช้ “ผม/ฉัน” คิดเป็นร้อยละ 24.60 ใช้ “กระผม/ดิฉัน” คิดเป็นร้อยละ 14.67 และอายุมากกว่า 50 ปี ใช้ “ผม/ฉัน” คิดเป็นร้อยละ 5.55 ใช้ “กระผม/ดิฉัน” คิดเป็นร้อยละ 3.17

คำบุรุษสรรพนามที่ 2 อายุต่ำกว่า 30 ปี ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 1.58 ใช้ “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 1.18 อายุระหว่าง 30-40 ปี ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 10.33 ใช้ “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 6.75 อายุระหว่าง 41-50 ปี ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็น

ร้อยละ 15.47 คำบุรุษสรรพนามที่ 2 ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” เพื่อความสุภาพ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ใช้ “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 29.37 ใช้เพื่อเป็นกลาง ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 30.16 ใช้ “ชื่อเล่น” คิดเป็นร้อยละ 20.24 คำบุรุษสรรพนามที่ 3 ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” เพื่อความสุภาพ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ใช้ “อาจารย์/อาจารย์ตามด้วยชื่อ” คิดเป็นร้อยละ 19.45 ใช้เพื่อเป็นกลาง ใช้ “คุณ/คุณตามด้วยชื่อ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.16 ใช้ “ชื่อเล่น” คิดเป็นร้อยละ 18.25

ผลการทดสอบสมมติฐาน

การวิจัยพบว่า

1. การใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาจะแตกต่างกันไปตามสถานภาพส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งทางการบริหาร และภูมิถิ่นกำเนิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. การใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาจะแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคมได้แก่ เพศ คือ เพศเดียวกัน และต่างเพศกัน อายุ คือ อายุน้อยกว่า อายุเท่ากัน และอายุมากกว่า ความเป็นเพื่อนร่วมงาน ความสนิทสนม/คุ้นเคยกัน ความเคารพ สถานการณ์และความสุภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการใช้คำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาตามบริบททางสังคม มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล 2 ประเด็น ดังนี้

1. คำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยทั่วไปจะแบ่งคำบุรุษสรรพนามออกเป็น 3 บุรุษ คือ บุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 โดยบุรุษที่ 1 มีความน่าสนใจและซับซ้อนมากที่สุด

จากการศึกษาคำบุรุษสรรพนามที่ 1 พบว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้คำว่า ผม/ฉัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.84 รองลงมาคือ กระผม/ดิฉัน คิดเป็นร้อยละ 26.98 มีชัย เอี่ยมจินดา (2534 : 71) กล่าวว่า การใช้คำว่า ผม กระผม และดิฉัน ถือเป็นสิ่งใหม่ในภาษาไทย

ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยปัจจุบันมีสภาพที่ซับซ้อนขึ้น จนกระทั่งต้องมีคำแทนตัวที่แยกระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งคำกล่าวนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนจากการใช้คำบุรุษสรรพนามที่ 1 ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยา ที่เพศชายใช้คำว่าผม หรือกระผม ส่วนเพศหญิงใช้คำว่า ฉัน หรือดิฉัน ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากที่สุดในการรวม

2. บริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า บริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน อาทิ

เพศ จากการวิเคราะห์ พบว่าคำบุรุษสรรพนามที่ 1 ที่มีการใช้สูงสุด คือ ผม/ฉัน และ กระผม/ดิฉัน ซึ่งถือว่าเป็นคำบุรุษสรรพนามที่ใช้เฉพาะเพศชาย คือ ผม กระผม ส่วนคำว่า ฉัน ดิฉัน เป็นคำที่ใช้เฉพาะเพศหญิง (จตุพร ศิริสัมพันธ์, 2529 : 73, สุชาติา เจียพงษ์, 2553 : 139) สอดคล้องกับงานวิจัยของอังกาบ ผลากกรกุล (Palakornkul, 1972) ที่ศึกษา กลวิธีการใช้สรรพนามในภาษาไทย กรุงเทพฯ แล้วพบว่า เพศ เป็นปัจจัยทางสังคมประการหนึ่งที่กำหนดการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย อนึ่ง คำว่า ผม กระผม ฉัน ดิฉัน เป็นคำบุรุษสรรพนามคำเดียวที่ปรากฏการใช้มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

อายุ จากการวิเคราะห์พบว่า การใช้คำบุรุษสรรพนามที่ 1 จะมีการใช้คำ อาจารย์/ครู กับผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า และเท่ากัน แต่ไม่ปรากฏการใช้กับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า เช่นเดียวกับคำว่า พี่/เรา ที่มีการใช้กับผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า และเท่ากัน แต่ไม่มีการใช้กับผู้ฟังที่มีอายุมากกว่า นอกจากนั้นในการใช้คำบุรุษสรรพนามที่ 2 จะปรากฏว่ามีการใช้คำว่า ท่าน กับผู้ฟังที่มีอายุเท่ากัน และมากกว่า แต่ไม่มีการใช้กับผู้ฟังที่อายุน้อยกว่า เช่นเดียวกับคำว่า คุณ พี่ และ พี่/พี่ตามด้วยชื่อ ที่ไม่ปรากฏการใช้กับผู้ฟังที่มีอายุน้อยกว่า และเท่ากัน แสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยามีการเลือกใช้คำบุรุษสรรพนามโดยใช้เกณฑ์อายุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมที่ลึกซึ้งละเอียดอ่อน คือสะท้อนวัฒนธรรมไทยหลายประการ เช่น การมีสัมมาคารวะ การรู้จักเดี๋ยวกู้ภัยผู้ใหญ่ ความอ่อนน้อมถ่อม

ตน ยกย่องให้เกียรติผู้อื่น การให้ความสำคัญกับชายหญิง เป็นต้น (กาญจนา นาคสกุล, 2538 อ้างถึงใน สุชาติา เจียพงษ์, 2553 : 42)

ความเคารพ จากการวิเคราะห์พบว่า การใช้คำบุรุษสรรพนามที่ 1 จะมีการใช้คำว่า กระผม/ดิฉัน เพื่อแสดงความเคารพ แต่ไม่มีการใช้เพื่อเป็นกลาง และใช้คำว่า พี่/เรา เพื่อแสดงความเป็นกลาง คือ ไม่คำนึงถึงความเคารพ แต่ไม่ปรากฏการใช้เพื่อแสดงความเคารพ นอกจากนั้นการใช้คำบุรุษสรรพนามที่ 2 และคำบุรุษสรรพนามที่ 3 จะมีการใช้คำว่า คุณพี่ และท่าน/ท่านตามด้วยชื่อ เพื่อแสดงความเคารพ แต่ไม่ปรากฏใช้เพื่อเป็นกลาง จะเห็นได้ชัดเจนว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาเลือกใช้คำที่แสดงถึงความเคารพ ซึ่งความเคารพในที่นี้ไม่ได้หมายความว่า เป็นการเคารพในเรื่องของอายุ แต่น่าจะเป็นการเคารพในเรื่องฐานะทางสังคมมากกว่า ซึ่งโดยปกติแล้วฐานะทางสังคมจะมีความสำคัญมากกว่าอายุ จะเห็นได้จาก ผู้ได้บังคับบัญชาจะเรียกผู้บังคับบัญชาด้วยตำแหน่ง หรือคำที่ยกย่องให้สูงกว่าตนเสมอ ถึงแม้ผู้บังคับบัญชาจะมีอายุน้อยกว่าก็ตาม อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2533 : 71) ได้กล่าวไว้ว่า ชั้นทางสังคมเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่กำหนดความแตกต่างของภาษาที่ผู้พูดใช้ ชั้นทางสังคมเป็นเรื่องที่ซับซ้อนเพราะเป็นสิ่งที่ถูก

กำหนดโดยปัจจัยหลายอย่าง เช่น รายได้ การศึกษา อาชีพ และแม้แต่ฐานันดรที่มีมาตั้งแต่เกิด สังคมแต่ละสังคมมีเกณฑ์กำหนดการแบ่งชั้นต่างกัน ชั้นทางสังคมยังเกี่ยวพันกับการเปลี่ยนแปลงของคำบุรุษสรรพนาม

ข้อเสนอแนะ

1. ในการเรียนการสอนเกี่ยวกับวิชาการพูด หรือการสื่อสารต่างๆ ควรมีการนำผลการวิจัยนี้ไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียน เพื่อทราบถึงคำบุรุษสรรพนามที่อาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาใช้ในการติดต่อสื่อสารกันตามบริบททางสังคมได้อย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อคู่สนทนา ทั้งยังสามารถนำกฎการใช้คำบุรุษสรรพนามไปช่วยชาวต่างประเทศที่มาศึกษาหรือทำการสอนในมหาวิทยาลัยพะเยาเพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสารอีกด้วย

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบคำบุรุษสรรพนามของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยพะเยาและครูผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดพะเยา เพื่อให้เห็นบริบททางสังคมที่มีอิทธิพลต่อการใช้คำบุรุษสรรพนาม

3. ควรศึกษาการใช้คำสรรพนามของนิสิตในมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อทราบถึงแนวโน้มและกฎการใช้คำสรรพนามในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- จตุพร ศิริสัมพันธ์. (2529). *สรรพนามในบันทึกและจดหมายของโกษาปาน : การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์. (2548). *ภาษากับสังคม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นววรรณ พันธุมธา. (2553). *ไวยากรณ์ไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มีชัย เอี่ยมจินดา. (2534). *วิวัฒนาการของระบบคำบุรุษสรรพนามตั้งแต่สมัยสุโขทัย-สมัยปัจจุบัน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2541). *การวิจัยเชิงปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาดา เจียพงษ์. (2553). *การศึกษาเปรียบเทียบคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทย 4 ถิ่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2533). *ภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Angkab Palakornkul. (1972). *A Socio-Linguistic Study of Pronominal Strategy in Spoken Bangkok Thai*. Dissertation, Ph.D., University of Texas, Austin.